

Stockholm den 6 december 2022

R-2022/1343

Till Socialdepartementet
S2022/03212 (delvis)

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 6 juli 2022 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rättssäkerhet vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40).

Sammanfattning

Advokatsamfundet har i huvudsak ingen erinran mot betänkandets bedömningar och förslag, men vill dock särskilt framhålla följande.

Synpunkter

5.3.1 Att barn inte får tvångsvårdas tillsammans med vuxna ska vara huvudregel

Barn som tvångsvårdas inom psykiatrin är särskilt utsatta och det är av största vikt i vilken vårdmiljö de placeras. Beslut om placering av barn på barnavdelning eller vuxenavdelning måste alltid föregås av en noggrann bedömning av vad som är till det bästa för barnet, såväl vad avser det enskilda barn som ska vårdas, som i förhållande till de barn som redan vistas på barnavdelning och samtidigt uppfylla kraven på god vård. Utredningen har tagit upp ett antal exempel där problematiken avseende val av vårdmiljö för barnet tydliggörs.

Utredningen föreslår att huvudregeln ska vara att barn inom LPT och LRV inte ska få placeras tillsammans med vuxna, men att undantag får göras efter chefsöverläkarens beslut om det bedöms vara till barnets bästa. Skälen till beslutet ska dokumenteras i patientens journal och IVO ska utan dröjsmål underrättas om beslutet. Därtill föreslår utredningen att chefsöverläkarens beslut ska kunna överklagas och prövas i domstol. Advokatsamfundet ser positivt på att såväl vårdmiljön som rättssäkerheten för barn som tvångsvårdas inom psykiatri därmed förbättras väsentligt med de förslag som utredningen lämnar. Dock anser Advokatsamfundet att chefsöverläkarens beslut även bör innehålla en konsekvensanalys, så att det tydligt framgår vilka avvägningar som har gjorts för det enskilda barnets bästa och de skäl på vilket beslutet har fattats.

6.3.3 Möjligheten att överklaga beslut om behandling som sker utan patientens samtycke – två alternativ

Utredningen har lämnat två olika alternativ till förslag.

Alternativ 1 är att inte införa en möjlighet att överklaga beslut utan samtycke. Beslut om behandling ska i stället primärt prövas inom ramen för hälso- och sjukvårdens system för tillsyn och klagomål. Detta då vårdens förutsättningar att bedriva en effektiv vård med god kvalitet (innefattande patientens möjlighet att välja behandlingsalternativ och erbjudas ny medicinsk bedömning), skulle riskera att försämrats om enskilda beslut om vårdens innehåll skulle kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Alternativ 2 är att införa en möjlighet att överklaga beslut om behandling utan samtycke. Av de skäl som utredningen redogör för, är det i särklass starkaste skälet enligt Advokatsamfundets uppfattning att rättsläget för närvarande är oklart när det gäller vårdens förutsättningar att använda tvång vid behandling utan samtycke.

En behandling utan samtycke är ett stort ingrepp i en patients personliga integritet. Advokatsamfundet delar således utredningens uppfattning att det rådande läget är djupt otillfredsställande och att patientens rättssäkerhet omgående måste stärkas och inte kan avvaktas. Genom förslaget i alternativ 2 tas därmed patientens rättssäkerhet tillvara och den praxis som utvecklas genom domstolsbeslut kommer att kunna utgöra ett viktigt stöd för vårdgivarna.

Advokatsamfundet anser, mot bakgrund av ovanstående och de skäl som anges i betänkandet, att utredningens förslag alternativ 2 bör genomföras.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander